

Retsudvalget
L 36 - Bilag 1
Offentlig

Valby den 27.10.04

Til samtlige medlemmer af Folketingets retsudvalg.

Vi er i Børns Vilkår meget glade for, at der atter er opmærksomhed omkring Lov om Forældremyndighed og samvær.

Børns Vilkår har fulgt de utilsigtede konsekvenser af de omfattende lovændringer, der blev foretaget i 1995. Vi har i siden slutningen af 1990'erne haft et stadigt stigende antal henvendelser omkring vanskeligt samvær. Vi møder sager, hvor børn tvinges på samvær mod deres vilje, og hvor børn oplever det traumatiske at blive afhentet af fogeden. Vi skønner, at omkring 1000 børn årligt udsættes for omsorgssvigt under samvær, og vi ser i disse sager, hvordan den primære forælder tvinges til at udlevere børn til samvær, som de opfatter som uforsvarligt. Tvangen sker via fogedafhentning, via økonomiske sanktioner i form af dagbøder eller via trusler om fratagelse af forældremyndigheden.

Vi har siden slutningen af 1990'erne gennem en lang række initiativer forsøgt at formidle til offentligheden og til politikerne, at lovændringerne fra 1995 har udviklet sig til en praksis, der hedder samvær for enhver pris – uanset barnets bedste. Tidligere i år kom så den forskningsmæssige dokumentation for det, som vi har formidlet gennem efterhånden en årrække: To SFI-rapporter viser, at lovgivning og praksis ikke tager udgangspunkt i barnets bedste, og at sagsbehandlingen i øvrigt mildt sagt ikke er børnevenlig. Forskningen fortæller også, at der ingen dokumentation er for overhovedet, at børn har godt af at tvinges til samvær, der af den ene eller anden årsag er konfliktfyldt. De to rapporter dokumenterer, hvad vi har sagt i årevis: At den nugældende lovgivning tage udgangspunkt i forældrenes ret, og at den lægger op til enkeltafgørelser på stribet, uden at der på noget tidspunkt tages hensyn til barnets samlede situation. Det betyder, at mange børn, og det gælder især børn fra belastede familier, kommer til at tilbringe store dele af deres barndom i et ekstremt konfliktfyldt landskab. Vi hilser det derfor meget velkommen, at to parter har taget spørgsmålet op igen, og vi opfordrer meget de øvrige partier til at vælge position ud fra børnenes bedste.

Vi bifalder især, at den helt grundlæggende § 16 foreslås ændret. Vi mener, at den nugældende formulering, *Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den der ikke har barnet boende, har ret til samvær,* er i strid med FNs Børnekonventions kapitel om børns medbestemmelsesret, og at den i øvrigt reducerer barnet til en genstand i juridisk forstand. Paragraffen skal ændres til, at det er barnet, der har ret til samvær.

Men vi bifalder også i høj grad, at der stilles forslag om,

- at 12 års grænsen for høring ophæves til fordel for generel høring af alle børn, medmindre særlige forhold taler imod.
- At der foreslås tvungen mægling til forældre før afgørelser om samvær og forældremyndighed. Vi mener dog, det er helt essentielt, at mæglingen foretages af uddannede børnesagkyndige rådgivere og ikke af jurister. (Se vedlagte artikel fra Berlingske Tidende 26.10.04).
- At Retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse i samværsager ændres. Vi mener, det er af grundlæggende betydning, at sager undersøges til bunds via en decideret børnesagkyndig undersøgelse, før man skrider til tvangsfuldbyrdelse. Ved eventuel tvangsfuldbyrdelse skal der desuden være børnefaglig uddannet bisidder til sted, der kan sikre, at barnet ikke lider overlast, samt at afhentningen ikke sker mod barnets vilje.
- At de såkaldte chikaneparagraffer, afsnittene i §12 og 13, der går ud på, at samværschikane kan tælle som medvirkende argument for at overføre forældremyndigheden til den anden forælder, skal slettes. Disse paragraffer misbruges til at presse forældre til at udlevere børn til uforsvarligt samvær, og de gør desuden barnet til gidsel for forældrenes indbyrdes konfliktløsning. Dertil kommer, at brugen af disse paragraffer reelt er blevet underkendt af Højesteret i 2003, hvor en dom fastslår, at barnets tilknytning til bopælsforælderen vejer tungere end samværschikane, når forældremyndighedsspørgsmålet skal afgøres. (HD 4.11. 2003. 255/2003).

Det er blevet endnu mere påtrængende at forholde sig til Lov om Forældremyndighed og samvær, efter at det for ganske nylig er blevet offentliggjort, at antallet af forældremyndighedssager er steget eksplosivt med 80 procent gennem det seneste tiår. Når forældre går i retten for at slås om deres børn, er der erfaringsmæssigt en stor sandsynlighed for, at konflikten fortsætter omkring samværsordningerne i statsamtet. Alt tyder på, at flere og flere danske børn kommer i klemme fremover.

Som børneorganisation er vores store håb, at Folketinget denne gang vil ændre den lov, der har kostet alt for meget for alt for mange børn. Dokumentationen er i hvert fald til stede, så vi håber, at den politiske vilje også er.

Jeg står til rådighed i forhold til yderligere informationer på telefonnumrene 35 55 55 59 og 30 56 17 21.

Med venlig hilsen Bente Boserup, leder af rådgivningen i Børns Vilkår.

Af Anne Krogh Sørensen

En række af landets statsamter svigter både børn og forældre, når de tilbyder familien konfliktmægling i skilsmisssager, mener Børns Vilkår. Ofte er der nemlig ingen børnesagkyndig med ved mødet, og det går ud over børnene.

Børns Vilkår retter en skarp kritik mod statsamternes tilbud om mægling til fraskilte, der ikke kan enes om børnene. De kriseramte familier bliver i mange tilfælde snydt for den rådgivning, de har krav på ifølge intentionerne med konfliktmæglingen, mener organisationen.

Konfliktmægling har været et tilbud i alle statsamter de sidste fire år, og Familiestyrelsen - tidligere Civilretsdirektoratet - anbefaler, at der både er en børnesagkyndig og en juridisk uddannet mægler med ved møderne.

»Men nogle af statsamterne sælger billetter på et falsk grundlag. Forældrene stoler fuldt og fast på, at der er en børnesagkyndig med, som kan varetage barnets interesser, når de selv strides. Men ofte er begge rådgiverne jurist-uddannet, og så mangler der en til at tale barnets sag,« siger Bente Boserup, som er souschef og leder af rådgivningen i Børns Vilkår.

Berlingske Tidende kunne for nylig fortælle, at statsamterne ifølge en ny rapport har succes med deres tilbud om konfliktmægling. Og Børns Vilkår er da også begejstret for ideen, som den oprindeligt var tænkt. Ifølge statsamternes fælles hjemmeside skal der nemlig »altid være to mæglere til stede ved mødet: En børnesagkyndig rådgiver og en jurist, der er særligt uddannet til konfliktmægling,« som der står.

Men når det i stedet er to jurister, der mægler mellem forældrene, risikerer barnets interesser at komme i anden række, mener Børns Vilkår.

»Når bølgerne går højt - og det gør de jo gerne, når folk har brug for mægling - kan det være fristende for de voksne at finde en løsning, som de umiddelbart kan leve med, men som ikke nødvendigvis er god for barnet. Hvis forældrene f.eks. bor langt fra hinanden, er det sjældent en god ide at lade barnet bo på skift en uge hos hver,« siger Bente Boserup. Hun understreger, at man ikke generelt kan sige, om bestemte ordninger er gode eller dårlige. Det afhænger af den enkelte familie.

En tilfældighed

Ifølge hende bruger enkelte af statsamterne slet ikke børnesagkyndige, mens andre kun bruger dem i en del af mæglingerne.

Vestsjællands statsamt er et af de steder, hvor man ikke længere bruger børnesagkyndige rådgivere ved mæglingen. Ifølge kontorchef Lene Mikkelsen skyldes det mere eller mindre en tilfældighed, idet to af de seks konfliktmæglere på et tidspunkt forlod deres stillinger, og det var netop de to børnesagkyndige. Lene Mikkelsen afviser, at børneperspektivet mangler under mæglinger med vestsjællandske familier. »Vi mener ikke, at det har nogen betydning for kvaliteten af vores rådgivning. Vores mæglere har mange års erfaring med børnesager,« siger hun.

Skal sikre tværfaglig tilgang

I Familiestyrelsen, som er statsamternes overordnede myndighed på området, har man ingen opgørelse over, hvilke rådgivere de enkelte statsamter benytter ved konfliktmæglingen. Kontorchef Christian Strøyer oplyser, at anbefalingen om både en juridisk og en børnesagkyndig rådgiver skal sikre en tværfaglig tilgang til konfliktmæglingen. Det tværfaglige udgangspunkt er ved flere lejligheder blevet understreget over for statsamterne, siger han.

Familiestyrelsen vil nu tage spørgsmålet op med statsamterne. Men ifølge Christian Strøyer er det en dårlig ide at blande sig for detaljeret i, hvordan statsamterne tilrettelægger konfliktmæglingen i praksis. F.eks. vil der være behov for fleksibilitet i tilfælde af sygdom, ferie mv.

Børns Vilkår foreslår, at der øremærkes penge til børnesagkyndige rådgivere, når bevillingerne til konfliktmægling skal fornyes. Projektet udløber til nytår.